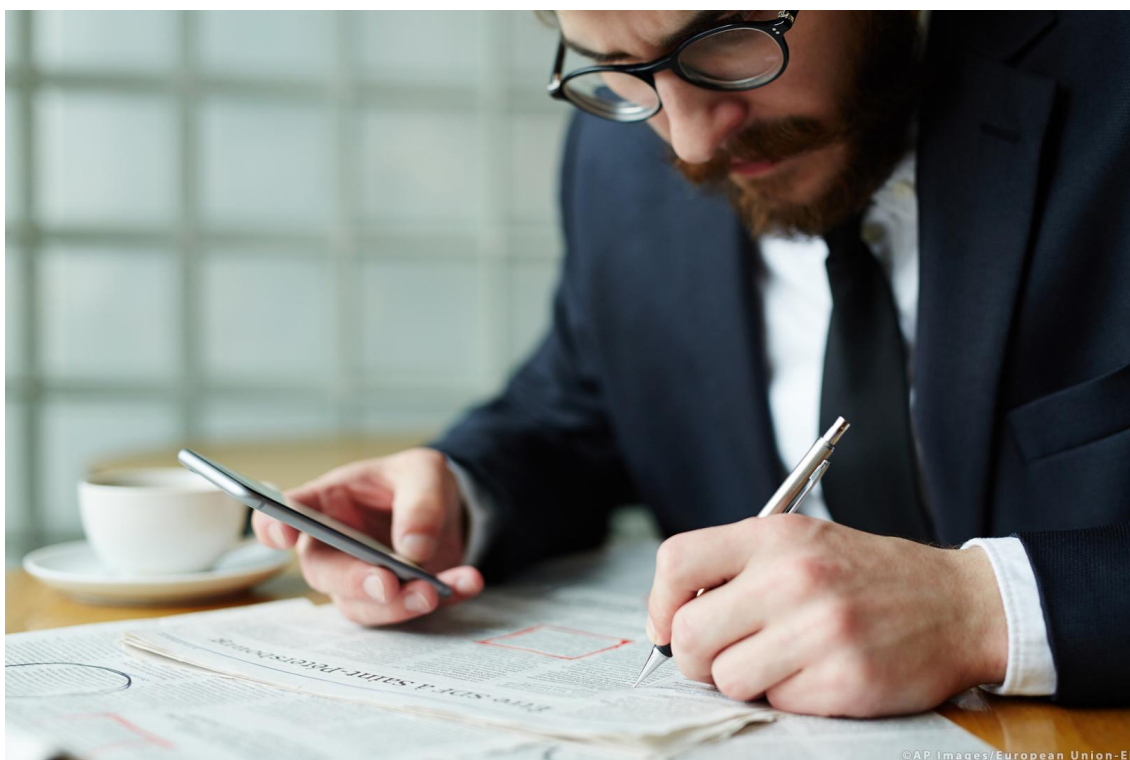

Bezdarba mazināšanas politika: ko dara Eiropas Savienība?

Bezdarba mazināšanas politika: ko dara Eiropas Savienība? © AP Images/European Union - EP

Kopš 2013. gada bezdarbs ES pastāvīgi samazinājies, taču pandēmijas rezultātā 2020. gadā atkal palielinājās. Uzziniet, kā ES strādā, lai samazinātu bezdarbu un cīnītos pret nabadzību.

Lai gan ES darba tirgus apstākļi un darba ņēmēju tiesības pēdējos gados ir ievērojami uzlabojušies, cīņa pret bezdarbu un [Covid-19 krīzes](#) sekas joprojām ir Eiropas Savienības galvenās problēmas virzībā uz kvalitatīvām darbvietām un [sociāli iekļaujošu Eiropu](#).

Uzziniet vairāk par to, kā ES aizsargā darbvietas un darba ņēmējus, kurus skārusi koronavīrusa pandēmija.

Centieni ir īstenoti vairākās jomās, tostarp, lai palīdzētu jauniešiem iekļūt darba tirgū, novērstu ilgstošu bezdarbu, uzlabotu prasmes un veicinātu darba ņēmēju mobilitāti Eiropas Savienībā.

Bezdarba līmenis ES

2021. gada aprīlī **bezdarba līmenis eurozonā** bija 8 %, kas ir mazāks nekā 8,1 % 2021. gada martā un lielāks nekā 7,3 % 2020. gada aprīlī.

ES un dalībvalstu kompetences

Par nodarbinātības un sociālo politiku galvenokārt atbild ES dalībvalstis. Tomēr ES papildina un koordinē dalībvalstu darbības un veicina paraugprakses apmaiņu.

Saskaņā ar **LESD (Līgums par Eiropas Savienības darbību) 9. pantā** iekļauto tā dēvēto horizontālo sociālo klauzulu Savienībai, nosakot un īstenojot visu savu politiku un darbības, būtu jāņem vērā mērķis nodrošināt augstu nodarbinātības līmeni.

Eiropas Nodarbinātības stratēģija

ES valstis 1997. gadā noteica kopēju mērķu un uzdevumu kopumu nodarbinātības politikai, lai cīnītos pret bezdarbu un radītu vairāk un labākas darbvietas ES. Šo kopumu dēvē arī par **Eiropas nodarbinātības stratēģiju** (ENS).

Komisija uzrauga un īsteno stratēģiju, izmantojot **Eiropas pusgadu**, kas ir ES līmeņa ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanas ikgadējais cikls.

Saistībā ar ES pusgadu un pamatojoties uz **nodarbinātības pamatnostādņem** — valstu nodarbinātības politikas kopējām prioritātēm un mērķiem — tiek izvērtēta sociālā un nodarbinātības situācija Eiropā. Lai palīdzētu dalībvalstīm gūt panākumus, Komisija izdod konkrētām valstīm adresētus ieteikumus, pamatojoties uz progresu katra mērķa sasniegšanā.

Kā to finansē?

Eiropas Sociālais fonds (ESF) ir Eiropas galvenais instruments, ar ko tiek nodrošinātas taisnīgākas darba iespējas visiem ES pilsoņiem — darba ņēmējiem, jauniešiem un visiem, kas meklē darbu.

Eiropas Parlaments ierosināja palielināt finansējumu **ES ilgtermiņa budžetā 2021.–2027. gadam**. Fonda jaunā versija, kas pazīstama kā **Eiropas Sociālais fonds Plus** (ESF+), ar 88 miljardu € lielu budžetu ir vērsta uz izglītību, apmācību un mūžizglītību, kā arī uz vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai nodarbinātībai, sociālo iekļaušanu un nabadzības apkarošanu.

Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (EaSI) mērķis ir palīdzēt modernizēt nodarbinātības un sociālo politiku, uzlabot finansējuma pieejamību sociālajiem uzņēmumiem vai neaizsargātiem cilvēkiem, kuri vēlas izveidot mikrouzņēmumu, un veicināt darbaspēka mobilitāti, izmantojot **EUREStīklu**. Eiropas Nodarbinātības tīkls veicina mobilitāti, sniedzot informāciju darba devējiem un darba meklētājiem, un tajā ir arī datubāze par darba vakancēm un pieteikumiem visā Eiropā.

Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF) atbalsta darba ņēmējus, kas zaudējuši darbu globalizācijas dēļ (jo uzņēmumi var slēgt vai pārvietot ražošanu uz trešām valstīm) vai ekonomikas un finanšu krīzes dēļ, lai palīdzētu viņiem atrast jaunu darbu vai izveidot savu uzņēmumu.

Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD) atbalsta dalībvalstu iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt pārtiku, pamata materiālo palīdzību un sociālās iekļaušanas pasākumus vistrūcīgākajām personām, lai palīdzētu viņām izkļūt no nabadzības.

Atjauninātajā ESF+ versijā (ESF, *EaSI*, *FEAD* un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva) ir apvienoti visu iniciatīvu resursi un sniegts integrētāks un mērķtiecīgāks atbalsts iedzīvotājiem.

Jauniešu bezdarba izskaušana

Viens no ES pasākumiem **jauniešu bezdarba** izskaušanai ir **Garantija jauniešiem**. Ar to ES valstis apņēmas nodrošināt to, ka visi gados jaunie cilvēki, kas vēl nav sasnieguši 30 gadu vecumu, četru mēnešu laikā pēc tam, kad viņi kļuvuši par bezdarbniekiem vai pabeiguši formālo izglītību, saņem kvalitatīvu darbu, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu. Garantiju jauniešiem īsteno, izmantojot ES ieguldījumus un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu.

Ar **Eiropas Solidaritātes korpusa** palīdzību jaunieši var iesaistīties brīvprātīgā vai algotā darbā solidaritāti veicinošos projektos visā Eiropā. *Platforma "Tava pirmā EURES darbavieta"* palīdz jauniešiem vecumā no 18 līdz 35 gadiem, kuri ir ieinteresēti iegūt profesionālo pieredzi ārzemēs, atrast darba praksi, stažēšanos vai mācekļa vietu.

Pareizās prasmes, pareizais darbs

Veicinot un uzlabojot prasmju apguvi, padarot kvalifikācijas salīdzināmākas un sniedzot informāciju par prasmju un darbvietu pieprasījumu, ES atbalsta iedzīvotājus, lai viņi atrastu kvalitatīvas darbvietas un izdarītu labākas karjeras izvēles.

Jaunajā Prasmju programmā Eiropai, kas tika uzsākta 2016. gadā, ietilpst 10 pamatdarbības, kuru mērķis ir nodrošināt to, lai cilvēkiem būtu pieejama pareizā apmācība un atbalsts, un pārskatīt vairākus esošos instrumentus (piemēram, Eiropas CV formātu *Europass*).

Bezdarba mazināšanas politika: ko dara Eiropas Savienība?

<https://www.europartv.europa.eu/en/programme/eu-affairs/helping-recovering-people-back-into-the-job-market>

Ilgtermiņa bezdarba problēmas risināšana

Vairākās dalībvalstīs **joprojām ir ļoti augsts** ilgstoša bezdarba līmenis (tādu personu īpatsvars no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaita, kuriem nav darba ilgāk nekā 12 mēnešus), vēl aizvien veidojot gandrīz **50% no kopējā bezdarbnieku skaita**. Šāds bezdarbs ir viens no pastāvīgas nabadzības cēloņiem.

Lai ilgtermiņa bezdarbniekus labāk integrētu darba tirgū, dalībvalstis pieņēma **ieteikumus**. Tie veicina ilgtermiņa bezdarbnieku reģistrāciju nodarbinātības dienestā, individuālu padziļinātu novērtējumu, lai noteiktu viņu vajadzības, kā arī individuāli pielāgotu plānu izstrādāšanu, lai viņus atkal iesaistītu darbā (vienošanās par integrāciju darbā). Tā būtu pieejama visiem bezdarbniekiem 18 mēnešus.

Ilgstoša prombūtne no darba bieži izraisa bezdarbu un darba ņēmēju pastāvīgu aiziešanu no darba tirgus. Lai noturētu un **reintegrētu darba ņēmējus**, kas cieš no traumām vai hroniskām veselības problēmām, Eiropas Parlaments 2018. gadā izstrādāja **pasākumu kopumu**, lai dalībvalstis varētu strādāt pie tā, lai, piemēram, padarītu darba vietas vieglāk pielāgojamas, izmantojot prasmju attīstības programmas, nodrošinātu elastīgus darba apstākļus un sniegtu atbalstu darba ņēmējiem (tostarp konsultācijas, psihologa vai terapeita pieejamību).

Bezdarba mazināšanas politika: ko dara Eiropas Savienība?

<https://www.europartv.europa.eu/en/programme/eu-affairs/making-the-eu-a-better-place-to-work>

Darba ņēmēju mobilitātes veicināšana

Darba ņēmēju pārrobežu mobilitātes uzlabošana var palīdzēt risināt bezdarba problēmu. ES ir spēkā vienotu noteikumu kopums, ar ko tiek aizsargātas [iedzīvotāju sociālās tiesības](#) saistībā ar bezdarbu, slimību, maternitāti/paternitāti, ģimenes pabalstiem u. c., pārvietojoties Eiropā. Noteikumi par [darba ņēmēju norīkošanu darbā](#) paredz principu, ka par vienu un to pašu darbu vienā un tajā pašā darbavietā tiek maksāta vienāda samaksa.

Uzziniet vairāk par to, [ko ES dara saistībā ar globalizācijas ietekmi uz nodarbinātību](#).

Uzziniet vairāk par ES sociālo politiku.

- Kā ES uzlabo darba ņēmēju tiesības un darba apstākļus?
- Jauniešu bezdarbs: ES pasākumi jauniešu nodarbinātības veicināšanai
- Sabiedrības veselības uzlabošana: skaidrojošs ES veikto pasākumu izklāsts
- Parlamenta aktīvais darbs pie tā, lai panāktu ES dzimumu līdztiesību

Papildu informācija

[EPRS brīfinga dokuments](#)

[EP faktu lapa](#)